

DOCUMENT ORGANITZATIU 2024

01/03/2024

OBJECTIUS

L'objectiu de l'Institut de les Desigualtats és investigar i denunciar les desigualtats geogràfiques, socioeconòmiques i de gènere que tenen un major impacte en la comunitat així com pensar, proposar i implementar alternatives i accions, des de l'àmbit comunitari i universitari.

Per aconseguir aquests objectius, l'Institut realitza activitats de recerca, innovació, sensibilització, denúncia, cooperació al desenvolupament, acció comunitària i incidència per la generació de noves polítiques públiques.

LÍNIES DE TREBALL

DESIGUALTATS DE GÈNERE I SUPORT ALS FEMINISMES

Les desigualtats de gènere són causades pel masclisme i el patriarcat i suposen una vulneració dels drets humans de les dones amb conseqüències insuportables per les societats, com ara la mort de milers de dones cada any. En aquest sentit l'institut treballa en projectes que promouen la denúncia de les vulneracions d'aquests drets i el suport a l'increment de capacitats organitzatives dels moviments de dones i feministes, foment de polítiques i reconeixement del lideratge per tal de reduir les discriminacions denunciades. Cal introduir accions específiques per tal de reconèixer la diversitat dels col·lectius de dones i les seves interseccionalitats en quant a classe social, estatus legal, diversitat sexual, origen, religió o discapacitat.

DEFENSA DELS DRETS HUMANS I LA JUSTÍCIA AMBIENTAL

Per la Defensa dels drets humans és imprescindible donar veu als col·lectius vulnerats i promoure una participació efectiva de les comunitats en la presa de les decisions que els afecten a nivell col·lectiu i com individus. Els processos han de promoure processos individuals i col·lectius que permetin expressar les vulneracions més sentides, explorar les opcions de canvi i transformar-les en activitats i resultats desitjats. Serà fonamental un treball d'acompanyament per fer arribar la veu d'aquests col·lectius, moltes vegades silenciada, a les associacions i sobretot a les institucions que els han d'assegurar els seus drets. L'Institut incorpora, com a base fonamental, la convicció que els col·lectius vulnerats han de ser els protagonistes de les accions, d'aquesta manera s'assegura l'èxit dels projectes i es generen canvis perdurables en el temps.

Treballem per una justícia ambiental, que afavoreixi l'accés just i equitatiu a béns o serveis ambientals i que promogui que tota persona, independentment del seu origen o situació socioeconòmica, tingui dret a una qualitat de vida ambiental (aigua i aire nets, gestió eficient de residus, etc.) i assumeixi les seves responsabilitats envers els impactes ambientals generats per la seva manera de viure. En especial, treballem per visualitzar i minimitzar les conseqüències en la salut de les persones associades a les desigualtats en la qualitat d vida ambiental.

DESIGUALTATS EN SALUT

Les desigualtats socials en salut són aquelles diferències en salut sistemàtiques, produïdes socialment i injustes (Whitehead, M). Són un factor important en l'estudi de la desigualtat i la defensa dels drets humans perquè "no hi ha pitjor desigualtat que saber que moriràs abans perquè ets pobre" (Dobson, F). La Comissió sobre la reducció

de les desigualtats socials en salut a Espanya identifica les següents dimensions de la desigualtat: edat, ètnia, estatus social, sexe i territori. Aquestes dimensions estan relacionades amb la discriminació i amb el poder, el prestigi i l'accés als recursos. Els determinants socials afecten de forma diferent la salut de les persones respecte a aquestes dimensions de desigualtat. L'estudi de les desigualtats en salut permet mesurar l'incompliment del dret humà a la salut i la no discriminació i, en segon lloc, determinar estratègies per reduir l'excés de mortalitat, discapacitat i morbiditat en grups vulnerables. És essencial comprendre els mecanismes i determinants socials implicats, ja que les desigualtats es produeixen socialment i, per tant, no són fixes o inevitables, sinó que són susceptibles d'alteració.

La vulneració dels drets ambientals provoca grans desigualtats en la salut de les comunitats. Aquestes desigualtats són poc estudiades i que provoquen unes càrregues de malaltia i discapacitat importants. Les decisions en la gestió de les polítiques ambientals son clau per minimitzar aquests efectes. Cal promoure polítiques de justícia global que no malmetin el nostre entorn, tant a Catalunya com en els països empobrits.

LLUITA CONTRA LA ISLAMOFÒBIA I EL RACISME

La islamofòbia i el racisme és un fenomen en augment, incrementat per l'aparició i consolidació de noves forces polítiques d'extrema dreta amb relats clarament racistes i islamòfobs que normalitzen un discurs discriminatori que intensifica tensions entre comunitats, legitima delictes d'odi contra individus, polítiques internacionals genocides i altera els nostres ideals de pau i convivència. El dret a la llibertat religiosa és un dret fonamental reconegut en la DUDDDH, la Constitució Espanyola (1978) i ratificat mitjançant la Llei Orgànica de Llibertat Religiosa (1980) i els acords del 1992. Cal que els TO protegeixin i garanteixin aquest dret. No obstant, les persones musulmanes pateixen una islamofòbia institucional poc denunciada i molt poc conscient

especialment en el sistema educatiu, com a resultat del discurs hegemònic de l'alterització. Les dones musulmanes viuen la islamofòbia des de la mirada paternalista i racista per part de la població i governs occidentals tant en els seus països d'origen, com quan migren a països occidentals. A aquestes dones se'ls hi denega el dret al tracte digne, a triar la religió que volen, a la llibertat de vestiment i d'expressió, entre d'altres i rarament gaudeixen del dret a la protecció contra les discriminacions que pateixen.

PRIORITATS TRANSVERSALS

ART CONTRA LES DESIGUALTATS

L'art, és una forma d'expressió universal, ja que podem trobar-la en qualsevol cultura del món amb independència dels seus valors, idioma, creences, normes, costums o situació econòmica. D'aquesta manera, a través del llenguatge artístic podem fer visibles i transmetre les idees, emocions i sentiments que tots podem entendre i que poden generar nous consensos i aproximacions. Tot i que en l'art poden existir certes normes hegemòniques imposades en cada cultura i època que determinen el moviment artístic i estil a què pertanyen, és també essencial en ell mateix la capacitat de resistència, intencionalitat i transformació. És per tot això que a través dels seus projectes l'Institut explora la capacitat de la creació artística com a mitjà expressiu que fomenta espais crítics i de disconformitat a l'hora que genera noves legitimitats, concòrdies i pactes.

INNOVACIÓ, RECERCA I UNIVERSITATS AL SERVEI DE LES PERSONES PER REDUIR DESIGUALTATS

L'institut transversalitza en els seus projectes la recerca i utilització d'eines d'anàlisi científiques, tan qualitatives com quantitatives, per tal de dotar les seves estratègies

de treball de bases rigoroses i basades en l'evidència. Per tal efecte, la conducció de processos de consens i decisió, es basa en la cerca de la millor evidència disponible i la decisió informada per part dels agents que hi intervenen.

L'Institut es proposa reflexionar sobre el paper actual de les universitats, els centres de recerca i el seu entorn en la denúncia i reflexió sobre les principals causes de les desigualtats que afecten a la gent i quins haurien de ser els canvis per aconseguir un paper més rellevant i actiu de l'entorn universitari i científic per la disminució de les desigualtats tot proposant models de innovació, recerca i universitats al servei de les persones.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA

La seu de l'Institut està ubicada a Barcelona i està constituïda majoritàriament per activistes provinents dels moviments socials així com investigadores i persones vinculades amb el món universitari.

Les línies de treball de l'ID i el control de la gestió es realitzen a través de la Junta Directiva que es reuneix de manera periòdica per promoure els projectes i avaluar l'acompliment dels seus principis i línies de treball.

COMISSIONS

Compta amb 4 grups estables de treball que son:

- 1) Comunicació i xarxes: conformat per expertes amb imatge (fotògrafs i càmeres), xarxes socials, programació, periodisme, disseny i comunicació i màrqueting té com a objectiu aconseguir impacte de les temàtiques treballades i les denúncies

realitzades a través de les xarxes socials.

- 2) Recerca i incidència: proposa les investigacions per tal d'estudiar les desigualtats, plasmar les vulneracions i proporcionar la informació necessària per a la incidència, la millora de les polítiques públiques i la presa de decisions i prioritzacions de treball. Està conformat per professores universitàries o investigadores doctores, així com experts en xarxes i avaluació. Els camps d'expertesa són les desigualtats socials, les desigualtats en salut, els processos migratoris i fronteres, la islamofòbia, les desigualtats de gènere, les violències masclistes, la salut ambiental, processos d'avaluació i consens, entre altres.
- 3) Projectes d'incidència: es centra actualment en els projectes contra la islamofòbia i el racisme, així com la coherència de polítiques públiques per reduir les desigualtats amb èmfasis en la salut ambiental. Coordina la XACIR (Xarxa Contra la Islamofòbia i els racisme). Està conformat per un grup estable de 12 persones que es reuneixen de manera mensual i coordinen les activitats dels projectes d'educació pel Desenvolupament i la Coherència de Polítiques.
- 4) Internacional: gestiona els projectes internacionals de l'entitat. Està conformat per un equip tècnic professionalitzat a més de personal voluntari que participa en els diversos projectes a Senegal, Palestina i Colòmbia. Compta amb expertes en cooperació pel desenvolupament, a més d'expertes en salut i violències.
- 5) Desigualtats de gènere i feminismes: transversalitzava la mirada de gènere i feminista en totes les activitats que desenvolupa l'ID a través de la participació i incorporació dels aprenentatges i preocupacions dels moviments feministes, en els que es participa. Almenys una persona de la comissió de gènere forma part de tots els subgrups de treball. Totes les persones tècniques contractades per l'entitat tenen formació i experiència laboral en projectes sobre gènere i DDHH.

VALORS, PRINCIPIS ÈTICS Y CÒDIG DE CONDUCTA**VALORS**

Els valors d'una organització formen part del seu ADN i són la seva base d'actuació. Totes les accions realitzades, així com tots les persones integrants de l'organització, han d'estar en concordança amb aquests valors. A més a més, aquestes persones també han de mantenir un compromís amb els valors esmenats i assegurar el seu coneixement i compliment.

SOLIDARITAT

Treballem per la justícia social i per a una cultura de la solidaritat que es comprometi amb les causes de les desigualtats, per tal de promoure canvis i millores estructurals.

PLURALITAT

Advoquem per la construcció de discursos des de la pluralitat i la recopilació de diversos punts de vista d'una mateixa problemàtica. Refusem el relat únic i treballem per crear una comunicació col·laborativa, inclusiva i transversal, amb un enfocament interseccional que posi en diàleg totes les variables que influeixen en una situació d'exclusió o discriminació.

EQUITAT

Ens referim a equitat en l'acció de posar totes les persones en una mateixa equació. D'aquesta manera, donem els mateixos drets i la mateixa importància a totes les persones que habiten aquest planeta, sense cap mena de distinció. Són les mateixes persones en

situació de desigualtat les que participen en el procés, des del començament fins al final.

TRANSPARÈNCIA

Creiem en la necessitat d'actuar des de l'honestedat a les accions que realitzem. Treballem per crear ponts amb aquells que es troben en situació de desigualtat i, també, amb altres associacions que lluitin per causes similars. Per això, ens esforcem per construir un canal de confiança i transparència que tracti tots els implicats per igual.

COMPROMÍS

Entenem la feina que fem com un compromís que hem de complir, duent-ho a terme amb implicació, rigorositat i dedicació. Perquè s'aconsegueixin canvis és imprescindible la implicació col·lectiva de totes les parts que componen una societat, passant per les institucions públiques i la ciutadania.

PRINCIPIS ÈTICS I CODI DE CONDUCTA

L'Institut de les Desigualtats segueix el Codi de Conducta aprovat per la Coordinadora d'ONG per al Desenvolupament-Espanya. Actualment estem en procés de revisió, per tal d'adaptar-nos al Codi Ètic i de Conducta de Lafede.cat - Organitzacions per a la justícia global.